

Zinību kalngalā

Fricis Danga, "Profesora Jāņa Āboliņa mūža gājums". Monografija.

Apgāds "Mežābele", Itaka, ASV, 1993, 202 lp.

Autors Fricis Danga iepazīties ar daudzām profesora Jāņa Āboliņa sarakstītām grāmatām, zinātniskiem darbiem un konstrukcijām, tos izvērtējis un aprakstījis šai grāmatā. Abi bijuši draugi kopš studiju laikiem, kaut studējuši dažādās fakultātēs un dzīvojuši divos dažādos kontinentos, sastopoties tikai 1988. gadā. Latvijā ir iznākusi arī cita autora grāmata ar isu prof. J. Āboliņa biogrāfiju, atmiņām un panākumu uzskaiti. Šīs grāmatas viena otru papildina.

Jānis Āboliņš vispirms studēja Latvijas Universitātes Inženierzinātņu

fakultātē, bet nākamajā gadā pārgāja uz Mechanikas fakultāti, papildinoties arī matemātikā. No tēva viņš nesaņēma materiālu palīdzību, pats strādāja un piepelinājās ar rakstīšanu. Latvijas brīvvalsts laikā bija mācības spēks, pētīja un izgatavoja dažādas lauksaimniecības mašīnas. Viņam piešķirtas stipendijas, par atradumiem rakstījis laikrakstos.

Vācu okupācijas laikā Āboliņš strādāja Latvijas Lauksaimniecības akadēmijā (LLA) Jelgavā, ko vācieši uzskatīja par latviešu politiskās pretestības centru.

Krievu laikā liela loma bija LLA zinātniskai padomei, bet pirms jaūtājumu apskatīšanas tos apsprieda tā saucamais "trīsstūris" (rektors, sekretārs, arodbiedrības priekšsēdētājs). Tāds princips valdīja fakultātē, mācību grupās,ursos. Toreiz trūka lauksaimniecības mašīnu un darbarīku, kolchozi piedzīvoja lopbarības trūkumu, lopi aizgāja bojā. J. Āboliņam par pētījumiem un lauksaimniecības mašīnu konstrukcijām piešķirts Republikas nopelniem bagātā zinātnieka nosaukums; viņš kļuvis par profesoru, saņēmis valsts prēmijas. Prof. J. Āboliņa piemiņas fonds nodibināts 1990. gadā. Viņš veicinājis profesionālu sadarbību starp agronomiem ārzemēs un Latvijā.

Ilgus gadus nokalpoja komunistu režīmam un saņēma daudz atzinību, prēmiju, ordeņu un pateicības rakstu, tomēr padomju valdība viņu uzmanīja, un ASV atvalinājums pašam bija jāsamaksā. Profesors nav iestājies komunistu partijā, godīguma sajūtas dēļ viņš nebūtu varējis tur iekļauties. Viņu neuzņēma Zinātņu Akadēmijā un neizvirzīja par akademiķi. Viņa izdotā grāmata "Latvijas zemnieki, zeme un viņu darbs" apķīlāta.

Atmodas laikā 1987. gadā Āboliņš iedrošinājās uzrakstīt izaicinošu rakstu "Cik maksā bruņošanās?" Rakstos profesors sevi parādījis kā zinātnieku un kā cilvēku, kas dalās ar citiem savos spriedumos.

Āboliņš sarakstījis 535 rakstus, no tiem 317 zinātniskus un sabiedriskus.

1990. gadā nodibināts prof. J. Āboliņa piemiņas fonds. Viņš veicinājis sadarbību starp agronomiem ārzemes un Latvijā. Profesors iecienīts kā mācības spēks un izcelās ar darba mīlestību, pašdisciplīnu, laika un darba iedalīšanu un labestību. Viņam bija godīgums, izpalīdzība, sirds siltums, humora izjūta, interese par medicīnu, vēsturi, ārzemēm un starptautisko politiku.

F. Danga grāmatā centies parādīt sava ilggadējā drauga mūža darbu un panākumus. Kas autoram licies svarīgs un ievērojams, tas grāmatā iespiests ar "trekniem" burtiem. Grāmatu rakstot, autors mēģinājis samēklēt visus atrodamos ziņu avotus un norādes. Jāpiebilst, ka ziņas par Āboliņu ievietotas arī Latvijas PSR Mazajā Enciklopēdijā, kas izdota Rīgā. Varētu teikt, ka Āboliņš bijis krietns latviešu darba rūkis.

V. IRRE

Laiks, 1993. g.
4. sept.